



Funkcjonalne zagospodarowanie Hali Targowej na Starym Rynku w Łomży

Raport z konsultacji społecznych

Łomża, 2014

1



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



SPIS TREŚCI

I. Wstęp	3
II. Przebieg konsultacji	3
debata publiczna	3
platforma konsultacyjna	5
warsztaty przyszłościowe	7
ankieta konsultacyjna	14
III. Rekomendacje	19

OPRACOWANIE

Helena Wróblewska
Dorota Pomadowska

I. WSTĘP

Od 10 kwietnia do 18 czerwca 2014 r. trwały konsultacje społeczne, podczas których mieszkańcy Łomży mogli przedstawić swoje opinie oraz pomysły dotyczące funkcjonalnego zagospodarowania Hali Targowej na Starym Rynku w Łomży. Celem konsultacji było zebranie stanowisk mieszkańców, wypracowanie pomysłów na zagospodarowanie obiektu oraz przekazanie rekomendacji władzom miasta. Było to również swoiste podsumowanie toczącej się od wielu lat dyskusji na temat przyszłości Hali Targowej.

Czego brakuje mieszkańcom na Starym Rynku w Łomży i jak te luki może wypełnić Hala Targowa? W określeniu tego pomocny był kilkietapowy proces konsultacji, w trakcie którego miały miejsce wybrzmieć „za i przeciw” różnych środowisk. Konsultacje prowadzone były w ramach projektu „Konsultujesz?... czyli o dialogu w Łomży”, a ich temat zaproponowany został przez uczestników i uczestniczki projektu. Techniki konsultacji zostały dobrane tak, aby wszyscy zainteresowani losami budynku mogli wziąć udział w dogodnej dla siebie formie.

Celem niniejszego raportu jest zaprezentowanie pracy mieszkańców oraz przedstawienie wniosków z konsultacji społecznych. Stanowi on ważną wskazówkę przy dalszych działaniach związanych z Halą Targową oraz włączaniem mieszkańców w procesy decyzyjne związane z zagospodarowaniem przestrzennym miasta.

Dziękujemy wszystkim, którzy uczestniczyli w procesie konsultacji społecznych i wzbogacili go swoimi opiniami.

II. PRZEBIEG KONSULTACJI

	Data	Wydarzenie
1.	10.04.2014 r.	Deбата publiczna
2.	10.04.2014 r. – 10.05.2014 r.	Forum na platformie konsultacyjnej konsultujesz.lomza.eu
3.	13.05.2014 r.	Warsztaty przyszłościowe
4.	4.06.2014 r. – 18.06.2014 r.	Ankieta konsultacyjna w wersjach papierowej i online

DEBATA PUBLICZNA

Pierwszym wydarzeniem konsultacji społecznych była debata publiczna zatytułowana: **„Co możemy zrobić z Halą Targową na Starówce w Łomży – poznajmy głos ekspertów”**. Odbyła się 10 kwietnia 2014r. w auli I Liceum ogólnokształcącego. Wzięły w niej udział 64 osoby (32 kobiety i 32 mężczyzn) – przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Łomży, organizacji pozarządowych, środowisk kulturalnych, przedsiębiorców, młodzież licealna.

Podczas debaty toczyła się dyskusja nad możliwościami realizacji różnych pomysłów mieszkańców na zagospodarowanie hali i warunków jakie stwarza sama Hala. Czy pomysły byłyby do zrealizowania biorąc pod uwagę warunki konserwatorskie, przestrzenne, finansowe i użyteczność. W trakcie debaty na stołach przy których siedzieli uczestnicy znajdowały się obrusy z wielkoformatowym zdjęciem hali na których mogli zapisywać swoje pomysły i refleksje.

W gronie ekspertów znaleźli się architekt wykonawca projektu na zagospodarowanie hali targowej pan Zenon Zabagło, specjalista od rewitalizacji pan Andrzej Chwalibóg, ekspertka od spraw finansów i ekonomii dr Krystyna Leszczewska, przedstawiciel Prezydenta - Naczelnik Centrum Obsługi Inwestora – wydziału odpowiedzialnego za przeprowadzenie konsultacji pan Jerzy Lipiński.


Wniosek z debaty jest prosty – o Hali Targowej nie możemy dyskutować w oderwaniu od jej otoczenia. Pisząc za jednym z prelegentów, powinna ona stanowić kotwicę dla Starego Rynku, którego ożywienia mieszkańcy oczekują. Myśląc o zagospodarowaniu Hali należy jednak pamiętać, że jej funkcja musi współgrać z usługami i ofertą wokół niej, a plan zagospodarowania przestrzennego, który w przyszłości powstanie posiadać wspólny mianownik.

Głosy uczestników i uczestniczek debaty można podzielić na trzy nurty. Pierwszy odnosił się do Hali w kontekście otoczenia, drugi dotyczył jej przyszłego zagospodarowania, trzeci oscylował wokół gotowych pomysłów na wypełnienie jej wnętrza.

1. HALA I JEJ OTOCZENIE

część ciągu komunikacyjnego od Pl. Niepodległości do Starego Rynku poprzez Muzeum, Kamienne schodki, Bulwary, Muszlę, Domek Pastora i ponownie Stary Rynek

2. OGÓLNE ZAGOSPODAROWANIE I FUNKCJA




park kulturalny dla młodzieży i dorosłych

wielofunkcyjna przestrzeń z miejscem na koncerty na zewnątrz

połączenie kultury i usług komercyjnych

funkcja rozrywkowa

3. POMYSŁY NA WNĘTRZE



koncerty, spektakle, dom kultury oraz kawiarnia

duża restauracja ze sceną

galeria sztuki łomżyńskiej

na zewnątrz przeszklone lokale na drobną działalność, np. lody, ogródki

miejsce usług i handlu połączone z edukacją

miejsce dla zanikających zawodów (szewc, krawiec, zegarmistrz, wycinanka kurpiowska, hafciarnia, koronkarka, obróbka bursztynu, naprawa „starego” sprzętu – radia, telewizory itp.)

miejsce dla ciekawych zawodów artystycznych (rzeźbiarz, garncarz)

kuchnia regionalna

“żywe lekcje” dla młodzieży szkolnej

wygospodarowanie miejsca na inicjatywy obywatelskie i artystyczne

coworking i wynajem abonamentowy wnętrz

otwarta przestrzeń do wspólnej lub indywidualnej pracy

wynajem miejsc do prowadzenia działań artystycznych, tj. galerii autorskich, plenerów artystycznych, warsztatów

kręgielnia i piwiarnia

centrum promocji miasta

kioski prasowe

sprzedaż i degustacja produktów regionalnych i lokalnych

Dodatkowo, bardzo mocno w całej dyskusji wybrzmiała potrzeba istnienia podmiotu (menadżera), który zajmie się zarządzaniem Halą Targową.

PLATFORMA KONSULTACYJNA

Po debacie publicznej przez miesiąc otwarte było forum internetowe „Konsultacje w sprawie zagospodarowania Hali Targowej”. W tym czasie pojawiły się następujące wpisy:

Hala Targowa została zbudowana w celach handlowych i od początku pełniła jedynie tę funkcję. Cała społeczność lokalna Łomży kojarzy to miejsce właśnie jako punkt handlowy. Obecnie w Łomży istnieje wiele innych punktów usługowo – handlowych które spełniają tę funkcję lepiej (targowisko, galerie handlowe itp.) jednak ciężko byłoby całkowicie odebrać tę rolę Hali Targowej.

Budynek Hali zlokalizowany jest w samym sercu Łomży – na Starówce. Wiąże się z tym pewien obowiązek pełnienia również funkcji reprezentacyjnej i skupiania wokół siebie miejsca dla mieszkańców. Przez pewien czas Stary Rynek zdobiła fontanna otoczona terenami zieleni. Taka forma Starego Rynku zdecydowanie bardziej ułatwiała kontakty mieszkańców niż obecny betonowy plac.

Warto zastanowić się, czego oczekujemy od naszego Starego Rynku i Hali Targowej – wizytówki naszego miasta. Uważam, że najważniejsze jest rozwinięcie tego terenu jako centrum kulturalnego miasta z dodatkowymi funkcjami wypoczynkowo – rekreacyjnymi i drobnego handlu. Mogły to być małe sklepiki, kawiarenki z ogródkami w parterze czy punkt informacji turystycznej. Na piętrze Hali Targowej zlokalizowana mogła by być filia MDK z salami przystosowanymi do spotkań klubów zainteresowań itp. Hala jako centralny punkt Starówki daje możliwość rozwinięcia tzw. nocnego życia w Łomży. Warto przeznaczyć w budynku miejsce na restaurację z klubem muzycznym (np. przy wejściu od strony zachodniej).

Planując Zagospodarowanie Hali Targowej nie można zamykać się tylko do budynku i jego wnętrza. Ważne jest powiązanie ze sobą wszystkich elementów Starego Rynku tworząc jedną wspólną przestrzeń publiczną w centrum naszego miasta. Dlatego kolejnymi krokami mogłoby być dostosowanie okolic Starego Rynku do spacerów i spotkań mieszkańców a także drobnego handlu (tak jak na ul. Długiej). Ponieważ wspólna przestrzeń publiczna to wspólnie miasto.

Hala Targowa na dzień dzisiejszy jest miejscem zaniedbanym i brzydkim, ma jednak w sobie pewien potencjał. Na początku powinniśmy zastanowić się nad jej plusami.

- + Położenie w centrum Starówki - w ciągu dnia przewija się sporo ludzi, przede wszystkim uczniów idących do szkoły lub urzędników idących do pracy.
- + Duże przestrzenie w środku - dające spore możliwości.
- + Jest miejscem rozpoznawalnym i kojarzonym przez mieszkańców Łomży i Ziemi Łomżyńskiej - dzięki czemu można na tym budować pewną markę.
- + Wiezorami w najbliższej okolicy hali jest dużo wolnych miejsc parkingowych
- + Stosunkowo ładna okolica a po remoncie Starego Rynku ta wartość estetyczna jeszcze bardziej wzrośnie.

Minusy:

- Na dzień dzisiejszy zaniedbana i brzydka wymagająca dużego wkładu pracy i środków.
- W ciągu dnia niewiele wolnych miejsc parkingowych.
- Wiezorami znikomy ruch w najbliższej okolicy.

Moja koncepcja zagospodarowania jest następująca. 1/2 powierzchni parteru Hali można było by zagospodarować na salę koncertową dla występów grup rapowych, rockowych itd. Przy tego typu koncertach i imprezach ludzie raczej stoją niż siedzą. Niestety na dzień dzisiejszy w Łomży brakuje takiej przestrzeni. Taka duża przestrzeń na co dzień służyła by jako miejsce wystawowe lokalnej twórczości, galerię zdjęć, obrazów, rękodzieła, itd. Pozostałą część parteru należy udostępnić po części najemcom prywatnym na zasadach rynkowych oraz resztę na potrzeby sprzedaży twórczości regionalnej, rękodzieła, upominków, lokalnych przetworów spożywczych itd. Tym drugim należało by na pewnych zasadach obniżyć czynsz, bo wnoszą do tego swoją wartość dodaną. Górę mogła by po części zajmować kawiarenka z widokiem na panoramę Starego Rynku, a reszta należała by do MDK. Pytanie tylko czy MDK ma takie potrzeby?

Zarówno debata publiczna, jak wpisy na forum stanowiły punkt wyjścia do przeprowadzenia, po raz pierwszy w Łomży konsultacji w formie warsztatów przyszłościowych. Informacje pozyskane wcześniej oraz obserwacje z debaty wpłynęły znacząco na przebieg spotkania, które stanowiło punkt kulminacyjny prowadzonych konsultacji.

WARSZTATY PRZYSZŁOŚCIOWE

Opracowała: Dorota Pomadowska

W konsultacjach społecznych, prowadzonych metodą warsztatów przyszłościowych 13 maja 2014 roku wzięło udział 40 osób. Uczestnicy pracowali w czterech zespołach i reprezentowali różne grupy społeczne zaangażowane w proces konsultacji. W warsztatach wzięli udział: urzędnicy zajmujący się kulturą, promocją, sportem i funduszami zewnętrznymi, mieszkańcy działający aktywnie na rzecz rozwoju miasta, przedstawiciel Rady Osiedla obejmującego Starówkę, artyści, przedstawiciele organizacji pozarządowych, przedstawiciele lokalnych mediów i przedstawiciele Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych oraz radni. Zespoły były dobrane w taki sposób, żeby w każdym z nich byli przedstawiciele różnych grup społecznych i różnych punktów widzenia.

Warsztaty podzielone zostały na kilka części opisanych poniżej.

a) Mapa społeczności łomżyńskiej Starówki – identyfikacja zasobów i obszarów wymagających szczególnej uwagi

W pierwszej części warsztatów uczestnicy pracowali nad mapą społeczności łomżyńskiej Starówki. Celem tego etapu było spojrzenie na Halę Targową z perspektywy funkcji Starego Rynku, na obszarze którego się znajduje i stanowi jego integralną część. Zadaniem uczestników i uczestniczek było narysowanie w zespołach map Starego Rynku i okolic oraz:

- zidentyfikowanie funkcji, których brakuje na Starym Rynku i w okolicy (obszarów wymagających szczególnej uwagi),
- zidentyfikowanie funkcji (zasobów i możliwości), które już istnieją na terenie Starego Rynku i okolicy i dobrze działają,
- zidentyfikowanie funkcji (zasobów i możliwości), które co prawda istnieją na tym terenie, ale nie działają tak, jakby uczestnicy chcieli.

Odpowiadając na pytanie ***Czego nam brakuje na Starym Rynku, żeby było to miejsce bardziej przyjazne dla mieszkańców i osób, które je odwiedzają?***, uczestnicy najczęściej zaznaczali następujące obszary wymagające szczególnej uwagi (funkcje, których w ich opinii brakuje na Starym Rynku):

- brak spójnego systemu informacji turystyczno-kulturalnej miasta i regionu, w tym potrzebę utworzenia punktu informacji turystycznej połączonego z możliwością uzyskania informacji na temat kalendarza wydarzeń kulturalnych w mieście,

- potrzebę stworzenia lokalnego produktu turystycznego, który stanowiłby wizytówkę miasta i przyciągałby turystów, np. ustawienie na rynku charakterystycznego elementu w rodzaju szklanego jelenia - fontanny i zorganizowanie cyklicznych wydarzeń związanych z tym obiektem (zjazd innych miast, które mają w herbie jelenia, wykreowanie „legendy”),
- lepsze wykorzystanie dziedzictwa kulturowo - historycznego miasta, również w kontekście regionu (np. izba regionalna, ścieżka historyczna, ścieżka edukacyjna, mapa Starówki dla dzieci, digitalizacja zbiorów materialnych i wydarzeń kulturotwórczych),
- lepsze wykorzystanie historyczno - kulturowych zasobów Starówki w powiązaniu z zasobami przyrodniczymi (bulwary nad rzeką, atrakcyjne położenie geograficzne miasta, Park Krajobrazowy Doliny Narwi),
- program socjalno - resocjalizacyjny dla bezdomnych, których obecność na Starym Rynku wpływa na brak poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i tym samym odstrasza potencjalnych odwiedzających,
- brak obiektów i imprez, które zachęcałyby mieszkańców i turystów do odwiedzenia Starego Rynku,
- potrzeba utworzenia ogólnodostępnej przestrzeni społecznej dla oddolnych inicjatyw (organizacji pozarządowych, seniorów, młodzieży na organizację spotkań, szkoleń, wydarzeń artystycznych, wystaw), która stanowiłaby płaszczyznę integracji społecznej w oparciu o działania w zakresie kultury, sztuki i rekreacji,
- potrzeba większej dbałości o estetykę Starego Rynku i okolic (niezadowolenie z działań konserwatora zabytków i miejskiego architekta, brak planu zagospodarowania przestrzennego, potrzeba powołania „menadżera” Starówki, przemyślane elementy małej architektury),
- organizacja wysokiej jakości imprez artystycznych i happeningów w przestrzeni publicznej Starego Rynku i okolic,
- potrzeba podjęcia wyżej wymienionych działań, żeby okolice Starego Rynku i Łomża stały się atrakcyjne dla turystów,
- świetlica środowiskowa,
- dostęp do internetu na terenie Starego Rynku i okolic,
- imprezy cykliczne, które odbywałyby się w przestrzeni publicznej Starego Rynku (np. festiwal filmowy, ogólnopolski festiwal teatralny teatrów amatorskich - festiwal teatrów ulicznych, które na stałe byłyby wpisane w festiwalową mapę Polski i stanowiłyby rozpoznawalną markę Łomży),
- brak planu zagospodarowania centrum miasta,
- miejsce/punkt dla działania organizacji pozarządowej funkcjonującej na rzecz osób z niepełnosprawnością ruchową,
- preferencyjne warunki dla rozwoju małej gastronomii oraz handlu pamiątkami i upominkami,
- środek transportu dla turystów, np. kolejka elektryczna, dorożki, które kursowałyby na trasach turystyczno - widokowych, przez Stary Rynek i Bulwary,

- atrakcje dla dzieci,
- więcej ogródków i restauracji,
- kino letnie,
- czyste toalety miejskie.

Odpowiadając na pytanie ***Co już mamy na Starym Rynku i w okolicy? Jakie miejsca, usługi, instytucje, firmy dobrze działają?*** uczestnicy najczęściej zaznaczali następujące zasoby (funkcje, które dobrze działają na Starym Mieście):

- imprezy masowe (np. jarmark różnaitości – inicjatywa Urzędu Miasta, Dzień Dziecka), które przyciągają sporą liczbę mieszkańców,
- prywatna inicjatywa artystów (działalność Galerii APORIA, Galerii Pod Arkadami),
- drobni przedsiębiorcy - restauracja „Na Farnej”, lodziarnia Malina, kawiarnia Deptak, punkty handlowe w Hali Targowej, kilka sklepów, kwiaciarki,
- ławeczka Hanki Bielickiej,
- parkingi,
- lokalne media,
- zabytkowy, średniowieczny układ ulic,
- Festiwal Teatralny Walizka (inicjatywa Teatru Lalki i Aktora),
- kościoły (największy ruch na Starówce po mszach niedzielnych),
- Noc Muzeów,
- Teatr,
- Muzeum.

Odpowiadając na pytanie ***Jakie funkcje już mamy na Starym Mieście, ale nie działają tak, jakbyśmy chcieli?*** uczestnicy najczęściej zaznaczali następujące zasoby (funkcje, które istnieją na Starym Mieście, ale mogłyby działać lepiej), które wymagają większej uwagi:

- działania architekta miejskiego (np. dach na jedynej secesyjnej kamienicy, która przetrwała wojnę został zdewastowany – zmieniono jego konstrukcję. W opinii uczestników i uczestniczek warsztatów urzędnicy Urzędu Miasta, którego siedziba znajduje się tuż obok, nie zapobiegli temu)
- działania instytucji kultury (potrzebne jest poszerzenie działalności o inicjatywy społecznie zaangażowane, instytucje kultury powinny być też źródłem informacji na temat wydarzeń kulturalnych w całym mieście)
- lepsze wykorzystanie i zaangażowanie zasobów i środowisk artystycznych (np. wywodzących się z Liceum Sztuk Plastycznych, brak sztuki społecznie zaangażowanej)
- pseudobarokowe kamienice, Hala Targowa (zaniedbane elewacje)
- informacja turystyczna (w Szkole Wyższej im. Jańskiego)
- taras widokowy (likwidacja garaży)

b) W drugiej części warsztatów uczestnicy pracowali nad „odważnymi wizjami” zagospodarowania Hali Targowej odpowiadając na pytanie: ***Jak chcieliby, żeby Hala funkcjonowała w roku 2020 biorąc pod uwagę rozwój Starego Rynku i Łomży.*** Powstało wiele kreatywnych koncepcji zagospodarowania tego miejsca, z których na kolejnym etapie pracy uczestnicy wybrali najciekawsze pomysły tym razem weryfikując je pod względem: możliwości realizacji, trwałości (działanie nie będzie miało charakteru jednorazowego, ale długofalowy, pozytywny wpływ na lokalną społeczność), innowacyjności, poparcia lokalnej społeczności (projekt odpowiada na potrzeby różnych grup społecznych). Dzięki wcześniejszej pracy nad mapami Starego Rynku i okolic uczestnicy mogli przyrzeć się, jakie funkcje dobrze działają, a jakie wymagają wzmocnienia i adekwatnie zaplanować, jakie funkcje powinna spełniać Hala Targowa, żeby uzupełniać i wzmacniać funkcje Starego Rynku.

c) Zespoły wypracowały cztery scenariusze zagospodarowania Hali Targowej:

Centrum Naukowe Jakuba Wagi

Projekt przewiduje zagospodarowanie Hali Targowej na Łomżyńskie Centrum Naukowe Jakuba Wagi, które zostałyby zorganizowane na wzór Centrum Kopernika w Warszawie i nawiązywałyby do historii i walorów przyrodniczych miasta i regionu. Mogliby z niego korzystać wszyscy mieszkańcy i mieszkanki miasta (dzieci, młodzież, rodzice, osoby w starszym wieku i osoby niepełnosprawne). Na piętrze Centrum mieściłaby się interaktywna, multimedialna wystawa nawiązująca do zasobów przyrodniczo - kulturowych regionu. Na parterze mieściłaby się również restauracja, centrum informacji turystycznej, tematyczne sale kinowe, w których odbywałyby się zajęcia edukacyjne dla dzieci oraz sali tematyczne odnoszące się do historii regionu. W piwnicach Hali przewidziano również wizualizację historii miasta (Książę Janusz, Królowa Bona, Szlak Bursztynowy, Jakub Waga i współczesność). Znajdowałoby się tam także zaplecze kuchenne, wystawiennicze i magazynowe. Wokół Hali byłyby również boksy przeznaczone na działalność komercyjną (sprzedaż lokalnych produktów, kafejki tematyczne, pracownie, w których można by brać udział w warsztatach artystycznych). Budynek byłby przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością (podjazdy, windy, toalety dostosowane do wózków inwalidzkich), dla których informacje powinny być umieszczone na odpowiedniej wysokości w formie czytanej i pisanej z możliwością skorzystania z tłumacza języka migowego.

Kinoteatr

Projekt przewiduje utworzenie w Hali Targowej kinoteatru. W wielofunkcyjnej sali kinowo-widowskiej można by było obejrzeć autorskie kino artystyczne, kino eksperymentalne oraz tzw. kino środka z filmami np. Agnieszki Holland, Pedro Almodovara, Woody'ego Allena, Jana Jakuba Koloskiego, Jana Krauze i Joanny Kos-Krauze oraz innych reżyserów z Polski i ze świata. Mieszkańcy

mogliby również wziąć udział w imprezach edukacyjnych przeznaczonych dla różnych grup społecznych:

- spotkaniach z aktorami i reżyserami, scenarzystami, kreatorami obrazu, dźwięku i scenografii,
- tematycznych przeglądach filmografii świata,
- całoroczne zajęcia fakultatywne dla studentów,
- warsztaty filmowe: od scenariusza do postprodukcji (szczególnie dedykowane młodzieży szkolnej),
- seanse południowe dla seniorów,
- transmisje z ciekawych koncertów i znaczących wydarzeń kulturalnych,
- coroczny, rozpoznawalny festiwal filmowy, wpisany na stałe w festiwalową mapę Polski,
- edukacja najmłodszych poprzez odpowiedni dobór bajek i filmów przyrodniczych.

W części teatralnej projekt przewiduje realizację następujących działań:

- edukacja teatralna: prezentacja spektakli dla młodzieży szkolnej, obejmująca spotkania z ludźmi filmu,
- ogólnopolski festiwal teatralny teatrów amatorskich, podczas którego wykorzystywana będzie również przestrzeń miejska starego rynku (prezentacja teatrów ulicznych),
- warsztaty teatralne dla różnych grup wiekowych,
- wieczory poetyckie,
- widowiska artystyczno-muzyczne,
- konferencje branżowe,
- nieoficjalne spotkania widzów z artystami,
- wystawy tematyczne i happeningi.

W Hali Targowej powstałby także Podlaski Dom Dziedzictwa Kultury czyli audio-wizualna ekspozycja skarbów dziedzictwa kulturowego województwa podlaskiego (archiwizacja, digitalizacja i aktualizacja zbiorów materialnych i wydarzeń kulturotwórczych). Projekt przewiduje utworzenie bogatych multimedialnych baz zasobów w następujących tematach:

- muzea i ich zbiory – wirtualne zwiedzanie,
- ośrodki kultury: teatry, biblioteki, galerie, opera i filharmonie,
- imprezy cykliczne: festiwale, konkursy, jarmarki, plenery artystyczne,
- szlaki kulturowe,
- zabytki historyczne,
- przyroda północno-wschodniej Polski,
- języki, gwary, dialekty,
- muzyka i pieśni regionów,
- interesujące miejsca,
- galeria ludzi zasłużonych,
- filmografia województwa podlaskiego,
- digitalizacja starych fotografii,

- digitalizacja zapisów wideo.

Według projektodawców można by uzyskać wsparcie instytucji związanych z kulturą i filmem: Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej i Stowarzyszenia Filmowców Polskich.

Miejski Dom Kultury

Projekt przewiduje zagospodarowanie Hali Targowej w całości na siedzibę i działalność Miejskiego Domu Kultury – Domu Środowisk Twórczych w Łomży. Przewiduje również powołanie do życia Łomżyńskiego Centrum Kultury, które koordynowałoby działania w czterech obiektach: Hali Targowej zaadaptowanej na siedzibę MDK – DŚT, Galerii Pod Arkadami, Domku Pastora i amfiteatru (z odpowiednim zapleczem i infrastrukturą).

Podstawowe formy działalności Miejskiego Domu Kultury to przede wszystkim praca z dziećmi i młodzieżą w ramach edukacji kulturalnej (zespoły, pracownie i zajęcia indywidualne), promocja lokalnej twórczości profesjonalnej i amatorskiej oraz prezentacja wartościowej sztuki z kraju i zagranicy.

W MDK działają:

- studio Piosenki PopArt,
- studio wokalne eMDeK,
- grupy taneczne: CRAZY TWISTING GROUP i BK STEP,
- Pracownia Plastyczna,
- Rockowa Piwnica,
- Galeria Bonar,
- Galeria Pod Arkadami,
- klub muzyczny Pop Art,
- Klub Fotografików Łomżyńskich,
- Klub Młodego Literata.
- Teatr Aktywny

Oferta kulturalna skierowana jest głównie do dzieci i młodzieży, dla których organizowane są corocznie konkursy, przeglądy i prezentacje, m.in. Konfrontacje Teatrów Szkół Średnich, Ogólnopolski Turniej Tańca Młodzieżowego WIRUJĄCA STREFA, przeglądy zespołów młodzieżowych, letnie i zimowe warsztaty artystyczne, konkursy recytatorskie i plastyczne.

MDK organizuje również cykl imprez pod wspólnym mianem Łomżyńska Jesień Kulturalna.

W ciągu dwóch miesięcy prezentowane są atrakcyjne, stojące na wysokim poziomie propozycje kulturalne; koncerty, spektakle, wystawy itp. Osobną działalność stanowi współpraca z łomżyńskimi artystami oraz promocja ich twórczości poprzez wystawy (m. in. koloryt lokalny, wspólna fotografia), koncerty, spotkania autorskie i wieczory jubileuszowe.

W Hali Targowej znalazłyby miejsce:

- sala teatralna (miejsce prób i spektakli amatorskich grup teatralnych)
- kawiarnia artystyczna (kameralne koncerty i spotkania)
- pracownie (plastyczna, baletowa, muzyczna)
- klub muzyczny (próby zespołów rockowych, koncerty)

Na płycie Starego Rynku można by organizować imprezy wykorzystując zaplecze Domu Kultury. W opinii uczestników i uczestniczek MDK powinien podejmować więcej działań skierowanych do osób dorosłych, a także być źródłem informacji na temat kalendarza imprez kulturalno-artystycznych w mieście.

Koncepcja zawiera również **wolną przestrzeń na działania artystyczne**. Przewiduje ona przeznaczenie hali jako **wolnej przestrzeni**, w której można by było organizować różne eventy (targi, spektakle, koncerty, festiwale filmowe, imprezy okolicznościowe). Przestrzeń byłaby dostępna dla wszystkich chętnych na określonych warunkach i zarządzana przez menadżera.

Inkubator Starówki

Zgodnie z założeniami projektu Hala stałaby się miejscem skupiającym życie kulturalne, społeczne i turystyczne miasta łącząc inicjatywy obywatelskie i komercyjną działalność artystyczną. Lokale komercyjne przeznaczone na galerie usytuowane byłyby od strony Rynku tak, żeby można było organizować imprezy plenerowe (akcje artystyczne, kursy, wystawy, zajęcia dla młodzieży) na placu przed halą. Oprócz lokali wynajętych na stałe, osoby, które chciałyby przeprowadzić warsztaty artystyczne (ceramiczne, malarskie, fotograficzne), wykłady, zorganizować spotkania, kursy tańca i inne formy aktywności, mogłyby wynajmować sale na godziny (wynajem "abonamentowy") bez potrzeby zawierania umów stałego najmu. Dzięki temu w Hali odbywałyby się różnorodne imprezy kulturalne odpowiadające na potrzeby mieszkańców i organizowane z inicjatywy mieszkańców, którzy chcą angażować się w życie społeczne miasta. W Hali powstałby również klub muzyczny, w którym organizowane byłyby koncerty i przedstawienia teatralne, a nad klubem znajdowałaby się kawiarnia, połączona z nim schodami. W pozostałych lokalach mieściłyby się pracownie Miejskiego Domu Kultury oferujące zajęcia zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dla osób dorosłych. Projekt przewiduje również:

- utworzenie tzw. INKUBATORA STARÓWKI – kooperatywy centrum kulturalno-handlowego "Starówka" i powołanie "menadżera Starówki"; wzajemne wspieranie się przedsiębiorców na Starym Mieście, promocja handlu, wspólna polityka wizualna miasta i przedsiębiorców (szyldy, nazwy ulic, reklamy),
- utworzenie zintegrowanego systemu regionalnej informacji turystycznej i kulturalnej, gdzie turyści i mieszkańcy mogliby polecać ciekawe miejsca, zapisywać uwagi i swoje propozycje
- utworzenie kalendarza imprez i wydarzeń kulturalnych, który byłby dostępny na specjalnej internetowej platformie informacyjnej,
- powstanie na Starym Mieście galerii i świetlic środowiskowych, w których można by

- uczestniczyć w procesie twórczym i oglądać na żywo jak powstaje sztuka,
- utworzenie centrum turystyki wewnętrznej (promocja turystyki weekendowej, promocja ofert agroturystyki w okolicach Łomży i oferta spędzania wolnego czasu w mieście, wytyczenie i oznaczenie tras rowerowych i samochodowych wokół miasta, szlak pieszo-rowerowy, który połączy Starówkę z bulwarami, trasy pomiędzy mostami, tereny wzdłuż Narwi i forty,
 - opracowanie mapki Starówki z atrakcjami turystycznymi,
 - wykreowanie lokalnego produktu turystycznego (hasło, logo promocyjne miasta, cykliczne imprezy nawiązujące do historii i dziedzictwa kulturowego miasta, opracowanie nowych publikacji promocyjnych i folderów turystycznych na temat Łomży i Starówki, produktów lokalnych dla turystów),
 - mapa dla dzieci i młodzieży na Starówce – modernizacja miejsc do zabawy w kierunku interaktywnej edukacji, organizowanie plenerów artystycznych, w trakcie których powstawałyby rzeźby poustawiane w różnych miejscach Starego Rynku i służące jako miejsca zabaw dla dzieci,
 - centrum wspierania działań artystycznych (wspieranie powstawania na Starym Mieście galerii, pracowni, w których artyści angażowaliby mieszkańców i turystów w różne formy aktywności, stworzenie stałych miejsc, w których można by było prezentować sztukę i organizować wydarzenia kulturalne w przestrzeni Starego Miasta

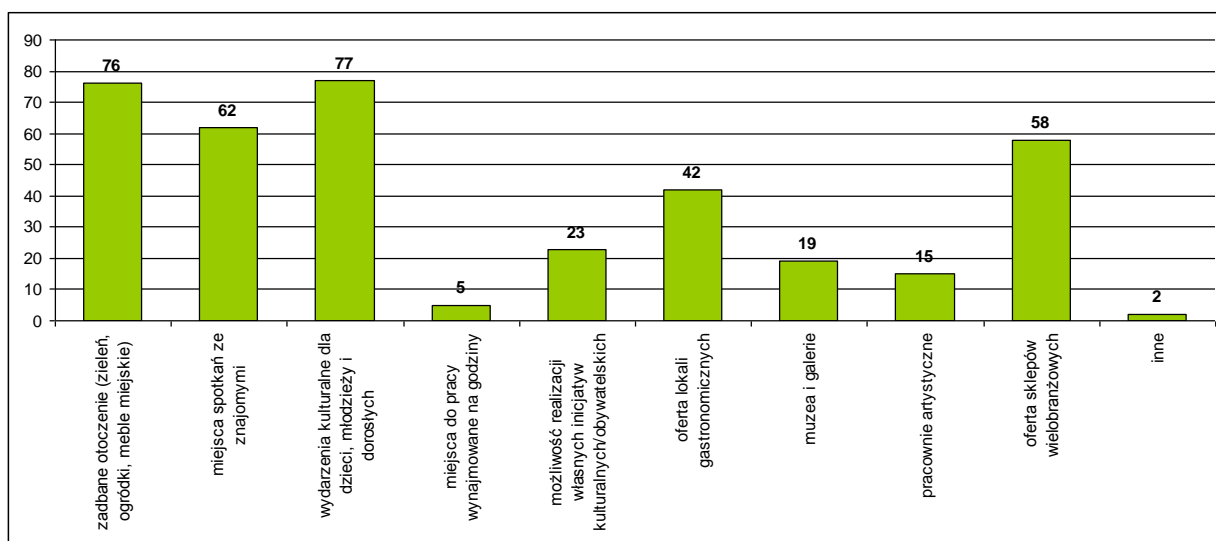
W opinii uczestników i uczestniczek warsztatów Urząd Miejski w Łomży w ostatnim etapie – ankiecie powinien zbadać preferencje mieszkańców na temat wszystkich wypracowanych koncepcji. I tak też się stało.

ANKIETA KONSULTACYJNA

Ankieta została stworzona na podstawie pracy uczestników warsztatów i była ostatnim etapem konsultacji społecznych. Formularz był dostępny na platformie internetowej konsultujesz.lomza.eu oraz w formie papierowej w Urzędzie Miejskim w Łomży. Wpłynęły łącznie 184 ankiety, w tym 164 ważne (posiadały uzupełnione wszystkie wymagane pola). W głosowaniu ankietowym wzięła udział niemal równa liczba kobiet – 80 oraz mężczyzn – 84. Największą aktywność wykazały osoby w wieku 26-45 lat, które odwiedzają Starówkę codziennie lub kilka razy w tygodniu. Założyć więc można, że znaczna ich część to mieszkańcy Starego Rynku i okolic oraz pracownicy instytucji znajdujących się w tym obrębie.

Ankieta składała się z 10 pytań, z których 5 dotyczyło zagospodarowania Hali Targowej, a kolejnych 5 służyło celom statystycznym.

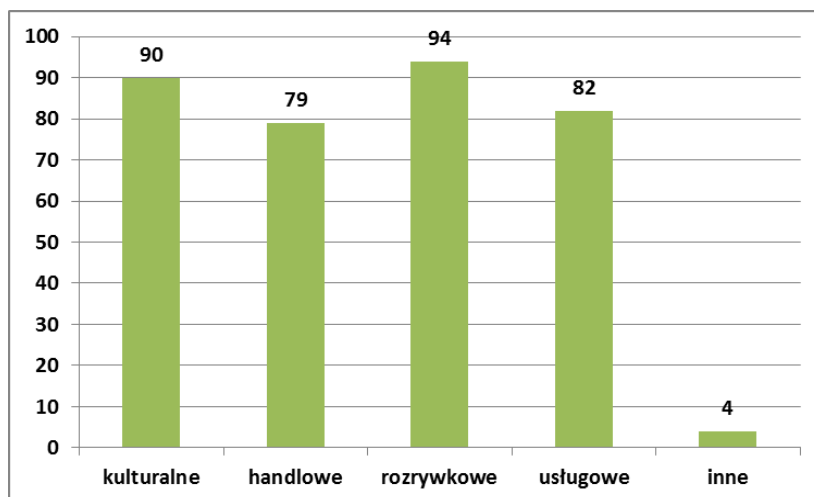
Na pytanie pierwsze „Co zachęciłoby Pana/Panią do przyścia do Hali Targowej na Starym Rynku” najczęściej wskazywano **wydarzenia kulturalne dla dzieci, młodzieży i dorosłych (77)** oraz **zadbane otoczenie – zieleń, ogródki, meble miejskie (76)**. Dużo osób zakresliło również miejsca spotkań ze znajomymi (62) i ofertę sklepów wielobranżowych (68).



Jako inne wpisano:

- *Sturbucks, free internet, miejsce rozwoju dla młodych artystów i rysowników za przystępną konkurencyjną cenę. Boksy wynajmowane na określone dni czy godziny z własnym dostępem do magazynku czy szafy. W Łomży jest szkoła rysunku którą się opiekuję, a która nie ma bezpośredniej swojej siedziby. Korzystamy z przychylności liceum plastycznego, ale chętnie weszlibyśmy w wynajem takiego boksu za przystępną cenę.*
- *Klub muzyczny*
- *Możliwość parkowania samochodu - dużo miejsc parkingowych*
- *Plac zabaw dla dzieci wśród zieleni, a nie na kostce chodnikowej, prawdziwa fontanna, kryte lodowisko*
- *Spójna architektura, ład przestrzenny, którego brak w całym mieście...*
- *Możliwość spotkań klubów i stowarzyszeń*

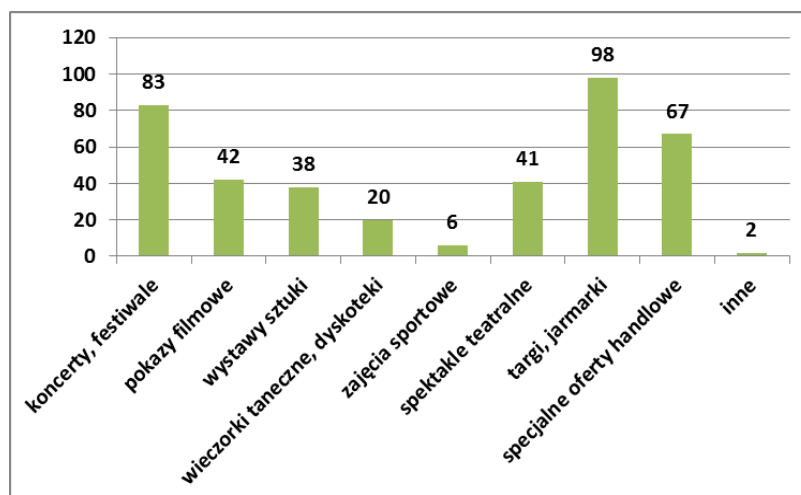
Pytanie drugie, dotyczące **funkcji Hali Targowej** pokrywa się z wnioskami grup roboczych z warsztatów przyszłościowych. Większość ankietowanych osób wskazuje na **wielofunkcyjność** Hali. Obrazuje to wykres poniżej.



Przy „innych” wpisano następujące komentarze:

- *Dodatkowy handel zabije i tak ledwo żyjący handel w okolicy. Moim zdaniem powinno się zabronić w strefie ochrony konserwatorskiej sklepów z ciuchami, bo to co drugi sklep w chwili obecnej - lub ograniczyć. W hali na pewno tego być nie powinno. Kawiarnia, miejsce z kanapkami, miejsce kulturalne, boksy do wynajęcia na pracę z listą firm i osób wynajmujących stale.*
- *Dom (klub) studenta, Biblioteka Miejska*
- *Edukacyjne*
- *Miejsce do spotkań organizacji pozarządowych, stowarzyszeń*

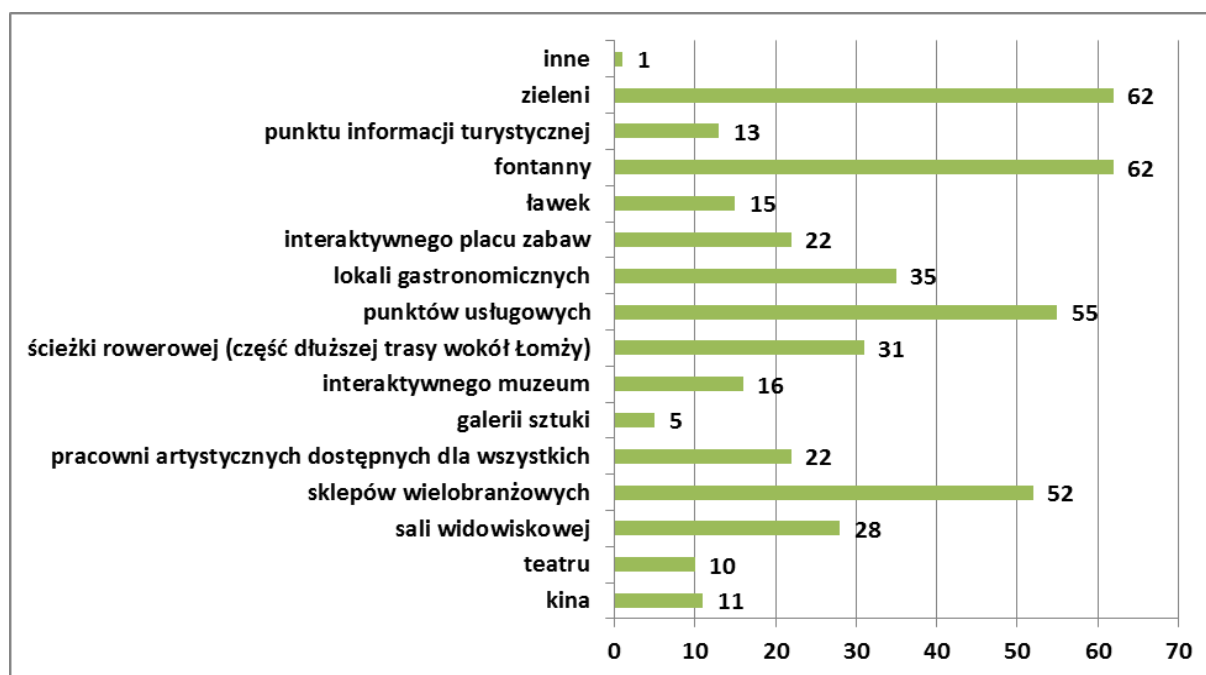
W pytaniu o **wydarzenia**, w których mieszkańcy najchętniej wzięliby udział najczęściej wskazywano na **targi i jarmarki (98)** oraz **koncerty i festiwale (83)**. Odpowiedź, która uzyskała najwięcej głosów potwierdza popularność już organizowanych na Starym Rynku Jarmarków Rozmaitości, na których wartość zwrócili uwagę również uczestnicy warsztatów.



Jako „inne” wpisywano:

- Wydarzenia edukacyjne
- Muzyka live
- Spotkania ze znanymi ludźmi z sektora kultury
- Własne prezentacje
- Specjalne oferty handlowe mam na myśli boksy

Pytanie o **braki na Starym Rynku w Łomży** w dużej mierze odnosi się do estetyki tego miejsca. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na **zieleni** (62) oraz **fontannę** (62), a w dalszej kolejności punkty usługowe (55) oraz sklepy wielobranżowe (52). Pierwsze dwa w większości zaznaczały osoby w wieku od 18 do 45 lat, kolejne dwa osoby z najstarszej grupy wiekowej.



Komentarze i „inne”:

- *Brakuje więcej niż trzech czynników, niestety. Rynek to wielka pusta patelnia służąca do tego żeby jak najszybciej tamtędy przejść. Nawet ławeczki istniejące są głupio ustawione, wokół obwodu jak wokół jakiejś sceny, nie ma strefowania przestrzeni. Stoją jak przed jakąś wielką pustą sceną na której nic się nie dzieje. Niewielki cień tworzony przez trzy drzewa jest okupowany przez alkoholików. Powinno być więcej zieleni, fontanna, nawet niewielka, spadek wody, ale nie tak niewielka jak ta sikawka która jest. Punkt informacji turystycznej, kawiarnie. Na interaktywne muzeum Łomży nie stać.*
- *Przenośnej sceny*

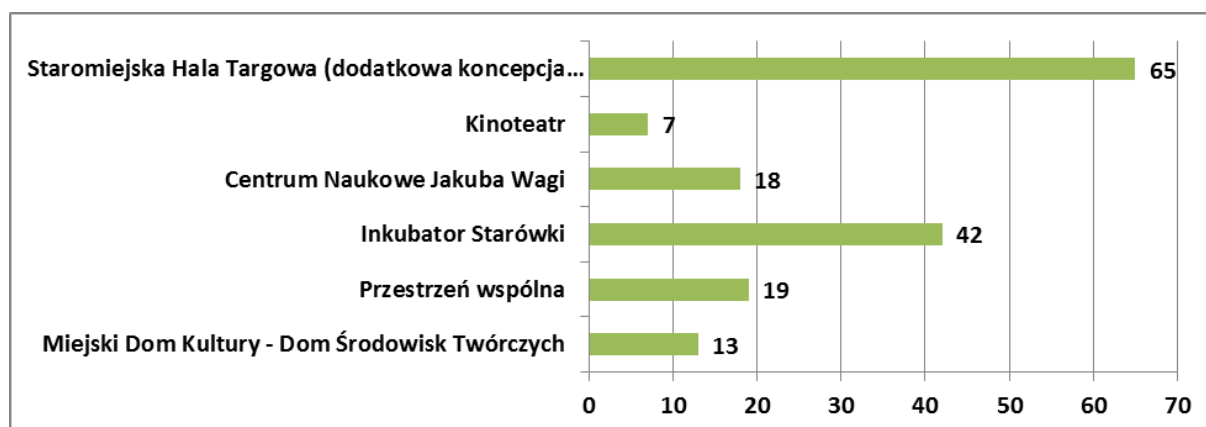
- Animatorów zabaw dla dzieci, przestrzeni do integracji społeczności lokalnej, do organizacji imprez tematycznych
- Miejsca kulturalnego wypoczynku przy stoliku wewnątrz jak i na zewnątrz (przy cichej muzyce)
- Miejskiego domu kultury

Przy odpowiedzi dotyczącej ustawienia ławek osoby wpisujące komentarz zaznaczały problem osób pod wpływem alkoholu, które są stałymi bywalcami Starego Rynku. Jako problem do rozwiązania kwestia ta pojawiła się również w trakcie warsztatów przyszłościowych.

Ostatnie, piąte pytanie w ankiecie prezentowało **5 koncepcji** poszczególnych grup, pracujących podczas warsztatów przyszłościowych. Została do nich dopisana propozycja Urzędu Miejskiego w Łomży. Ankietowani wśród koncepcji uczestników i uczestniczek warsztatów najczęściej wskazywali na „**Inkubator Starówki**” (**42**). Przy analizie danych należy wziąć pod uwagę, że „Przestrzeń wspólna” oraz „MDK-DŚT” były pomysłami jednej grupy i wzajemnie mogą się uzupełniać.

Spśród wszystkich odpowiedzi najwięcej zakreśliła jednak „**Staromiejska Hala Targowa**” zaproponowana przez Urząd Miejski w Łomży (**65**). Jako jedyna z koncepcji posiadała informacje o jej autorze.

Opis koncepcji: W założeniu projektu przewiduje się zachowanie obecnych komercyjnych funkcji obiektu w formie dotychczasowego handlu, usług i małej gastronomii jako funkcji podstawowej zajmującej ok. 50 % powierzchni użytkowej Hali w przewidywanym koncepcyjnie zmienionym rozłożeniu podmiotów w wewnętrznej przestrzeni zamkniętej oraz jatek zewnętrznych. Pozostałą powierzchnię użytkową przeznaczyć na funkcje uzupełniające dla punktu 1 niniejszej ankiety pod opieką Miejskiego Domu Kultury (przeniesienie części funkcji MDK DŚT), gdzie zgodnie z jego założeniami mieściłyby się sale edukacji kulturalnej, promocję lokalnej twórczości oraz sale prezentacji sztuki, restauracja i centrum informacji turystycznej.



III. REKOMENDACJE

Następujące kwestie wymagają szczególnej uwagi w kontekście rewitalizacji Hali Targowej:

- Większość uczestników konsultacji społecznych wskazywała na silną potrzebę utworzenia ogólnodostępnej przestrzeni społecznej dla oddolnych inicjatyw różnych grup społecznych (seniorów, młodzieży, osób dorosłych, rodzin, artystów), która stanowiłaby płaszczyznę integracji społecznej w oparciu o działania w zakresie kultury, sztuki i rekreacji. Tutaj uczestnicy wskazywali na możliwość połączenia funkcji społecznej z funkcją komercyjną, np. pomysł stworzenia pewnej ilości lokali na wynajem „abonamentowy”, dzięki któremu aktywni mieszkańcy mogliby organizować różne wydarzenia, warsztaty, spotkania.
- Uczestnicy podkreślali potrzebę takiego zagospodarowania hali, które odpowiadałoby na potrzeby różnych grup społecznych, np. potrzeba rozszerzenia działalności Domu Kultury skierowanej głównie do dzieci i młodzieży o grupę osób dorosłych i seniorów, przestrzeń dla działań na rzecz osób z niepełnosprawnością.
- W warsztatach przyszłościowych wzięła udział bardzo silna grupa lokalnych liderów/ek i osób aktywnie działających w swoich społecznościach, reprezentująca różne zawody i grupy społeczne, których wizja rozwoju Starówki wydaje się być zbieżna (choć poszczególne koncepcje różnią się szczegółami), dlatego warto wykorzystać ogromny potencjał i kompetencje tych osób przy planowaniu długofalowej strategii rozwoju i w bieżących działaniach miasta, np. zaangażować artystów i osoby pracujące w mediach do opracowania nowych materiałów promocyjnych miasta, zaprojektowania „produktu turystycznego”, opracowania materiałów informacyjnych dotyczących historii i dziedzictwa kulturowego miasta. **Pomysł na zagospodarowanie Hali i ożywienie Starówki wymaga wsparcia lokalnej społeczności.**
- Hala Targowa stanowi integralną część Starego Rynku i dlatego konieczna jest równoległa praca nad jego funkcjami, których w opinii uczestników konsultacji społecznych brakuje na tym terenie oraz nad tymi, które istnieją, ale nie działają zgodnie z oczekiwaniami uczestników. Zagospodarowanie wyłącznie Hali Targowej bez podjęcia jednocześnie innych działań zmierzających do ożywienia Starówki nie daje gwarancji wykorzystania potencjału tego miejsca. Równocześnie należy planowane funkcje Hali Targowej rozpatrywać tak, żeby stanowiły uzupełnienie funkcji, których na Starówce brakuje albo mogłyby działać lepiej (wnioski z pierwszej części warsztatów),
- Uczestnicy wskazali również na dużą potrzebę lepszego wykorzystania potencjału historyczno-kulturowego miasta (np. utworzenie szlaków kulturowych, szlaku historycznego nawiązującego do tradycji przedwojennego rzemiosła, opracowanie lepszych jakościowo materiałów promocyjnych). Na mapie turystycznej miasta Hala Targowa mogłaby pełnić ważną funkcję turystyczną, stąd w kilku projektach pojawił się dobrze działający punkt informacji turystycznej w Hali, a nawet ogólnomiejski system informacji turystycznej, który obejmowałby kalendarz wydarzeń kulturalnych w mieście,
- Uczestnicy zwracali uwagę na potrzebę takiego zagospodarowania Hali, żeby można było

również wykorzystać przestrzeń publiczną rynku przed Halą do różnych działań artystycznych, imprez kulturalnych, targów i warsztatów, co stanowi duży potencjał tego miejsca jako centrum imprez kulturalnych dla mieszkańców i turystów i sprawia, że byłoby konkurencyjne w stosunku do innych części miasta,

- Uczestnicy wskazywali również na potrzebę wykreowania cyklicznych imprez kulturalnych, które mogłyby się stać rozpoznawalną wizytówką miasta i można by je organizować w przestrzeni publicznej rynku przed Halą. Wtedy istotny byłby pomysł utworzenia kawiarni artystycznej – miejsca spotkań mieszkańców i artystów,
- W całym procesie konsultacji uczestnicy zwracali uwagę na mało estetyczny wygląd Starego Rynku. Jak wskazuje ankieta, mieszkańcom szczególnie brakuje zieleni oraz fontanny, dlatego w planowaniu przestrzeni warto zadbać o te elementy. Często wskazywany był również problem obecności osób pod wpływem alkoholu w obrębie Starego Rynku. Poprawa tych dwóch czynników wpłynęła by na atrakcyjność miejsca, zwiększając poczucie komfortu i bezpieczeństwa.
- Wielu z uczestników warsztatów, jako czynnik rozwoju Starego Rynku wskazywało stały podmiot/osobę, która zajmowałaby się zarządzaniem Starówką (menadżer).